



JAARVERSLAG 2025

Stichting Directe Aansprakelijkstelling
aan Daders

Inhoudsopgave

01	VOORWOORD
02	TERUGBLIK
03	PROFIEL VAN DE STICHTING
04	ORGANISATIE VAN DE STICHTING
BIJLAGE 1:	STANDAARD VERGOEDING?
BIJLAGE 2:	OVEREENKOMST VOORAF
BIJLAGE 3:	OVEREENKOMST ACHTERAF
BIJLAGE 4:	INFOGRAPHIC

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2025 van de Stichting Directe Aansprakelijkstelling aan Daders (DAAD). Zoals bekend ziet de Stichting toe op zorgvuldige uitvoering van het direct aansprakelijk stellen buiten rechte van daders van strafbare feiten voor de door hen veroorzaakte (in)directe schade. Het toezicht richt zich op kwalitatieve uitvoering van de directe aansprakelijkstellingen (DA) en het verhalen van de schade door serviceorganisaties die door de Stichting zijn gekwalificeerd en gecertificeerd.



2025 mag in kwantiteit directe aansprakelijkstelling en verhaalde schade gezien worden als een topjaar! Dit betekent dat door criminaliteit benadeelde ondernemers steeds meer de waarde onderkennen van het langs civiele weg direct aansprakelijk stellen van de dader en ook voor die weg kiezen. Voor de begeleiding daarbij kiezen ondernemers met name voor SODA, die in het verslagjaar met zijn gevarieerde dienstverlening 90% van de markt bediende.

Goed is te kunnen melden dat de toezichthoudende functie van de Stichting in het verslagjaar niet geleid heeft tot groot ingrijpen, beter te kwalificeren als bijsturen' en 'ondersteunen/adviseren'.

En met genoegen heb ik vastgesteld dat de in DAAD deelnemende uitvoerende Serviceorganisatie SODA met succes gewerkt heeft aan het ook voldoen aan de eisen van de nieuwe Wet Kwaliteit Incassodienstverlening (WKI) en in het verlengde daarvan is opgenomen in het zgn. WKI-register. Geregistreerd staan in dit WKI-Register is in het verslagjaar ook opgenomen in de kwaliteitseisen voor erkenning door de Stichting.

Tot slot wil ik hier mijn dank en waardering uitspreken voor al diegenen die zich positief hebben ingezet om ondernemers langs deze weg terzijde te kunnen staan. We gaan vol vertrouwen door in 2026!

Heinenoord, 29 mei 2026



Mr. A.H. (Lex) Westerman
Bestuurder/directeur

2. Terugblik

Algemeen

De stichting Directe Aansprakelijkstelling aan Daders (de Stichting) stelt zich primair tot doel plegers van criminaliteit door erkende Servicebureaus civiel en buiten rechte aansprakelijk te laten stellen voor de (in)directe schade die zij veroorzaken. Veelal vindt dit plaats bij een op heterdaad aangesproken pleger, of gewoon een voor gedupeerde bekende dan wel alsnog te achterhalen pleger (benzinediefstal, onlinefraude). Daarnaast bevordert de Stichting met kwaliteitseisen, waarborgen en periodieke toetsing daarvan dat dit civiel aansprakelijk stellen op zorgvuldige wijze en in steeds meer categorieën strafbare feiten kan worden uitgevoerd. In het belang van alle betrokkenen kent de Stichting een klachtenregeling en een onafhankelijke Klachtencommissie.

Voor de feitelijke begeleiding van ondernemers/gedupeerden bij het direct aansprakelijk stellen van plegers van eenvoudige strafbare feiten zijn in Nederland vier serviceorganisaties werkzaam. Eén daarvan voldoet aan de voor dit aansprakelijk stellen en verhalen van schade gestelde eisen in de Wet Kwaliteit Incassodienstverlening (WKI) en aan de aanvullende kwaliteitseisen van de Stichting: de ServiceOrganisatie Directe Aansprakelijkstelling (SODA).

De andere serviceorganisaties, t.w. Overlastregistratie-Nederland, WD-Schadeclaim Schadeclaim, en 'Aansprakelijkgesteld Nederland', begeleiden ondernemers alleen bij winkeldiefstal of onlinefraude, zien af van de beoogde meerwaarde van de Stichting DAAD. Ondernemers zijn kosteloos deelnemer in de stichting SODA. Als een aansprakelijkstelling succesvol is afgerond worden administratiekosten in rekening gebracht.

Toezicht direct aansprakelijk stellen

De Stichting heeft zich in het verslagjaar vanuit haar toezichthoudende rol met kwaliteitsgesprekken gericht op de integriteit van de uitvoerende serviceorganisatie i.c. SODA.

- In het verlengde van de kwaliteitsaudit 2024 wordt nu gewerkt aan ISO-normering van de te onderscheiden procedures Directe Aansprakelijkstelling (DA);
- De recente Wet Kwaliteit Incassodienstverlening (WKI) eist per april 2025 inschrijving in een nieuw 'WKI-Register'. Registratie vraagt investering en veel inspanning van de serviceorganisaties en na april 2025 is het verboden zonder inschrijving in het WKI-Register incassodiensten te verlenen. Dit is een bestuursrechtelijke overtreding, maar niet alleen, dit is tevens een overtreding van de Wet Economische Delicten (WED), wat kan leiden tot vervolging.

Terugblik (vervolg)

- Stichting DAAD heeft haar voor deelnemers geldende kwaliteitseisen uitgebreid met 'opgenomen zijn in het WKI-Register'. Hiermee beogend de kwaliteit en integriteit van haar deelnemer(s), i.c. SODA, verder te waarborgen, mede als integere basis voor waar nodig privaat-publieke samenwerking (PPS) met politie en justitie;
- Voor DA bij winkeldiefstal zijn bijna alle grootwinkelbedrijven aangesloten;
- Nieuw en in samenspraak met de evenementenbranche is in het verslagjaar DA toegepast tijdens evenementen (festivals e.d.) met standaardbedragen tussen €150 en €600 bij strafbare feiten als geweld en drugsgebruik. Bezoekers worden bij de aankoop van toegangstickets hierover geïnformeerd (www.thinktwice.events.nl);

Verhaalsacties

In het verslagjaar zien we t.o.v. het vorige verslagjaar (afgerond en overall) een stijging van 32% daadwerkelijk verhaalde schade tot € 6,13 miljoen bij een stijging van 21% gestarte verhaalsacties en 60% meer afgeronde verhaalsacties. Het aantal aangesloten ondernemers (inclusief vestigingen) is gestegen met zo'n 5% tot 20725.

TOTALEN ^[1]	 AANTAL AANGESLOTEN ONDERNEMERS	 AANTAL VERHAALSACTIES	 AFGERONDE VERHAALSACTIES	 TOTAAL VERHAALDE SCHADE
2025	20.725	60.917	33.026	€ 6,13 MILJOEN
2024	19.800	50.200	20.700	€ 4,65 MILJOEN
2023	18.500	56.700	28.260	€ 4,60 MILJOEN

In alle categorieën geldt voor verhaal van indirecte schade in principe een eigen forfaitair bedrag, de juridische verbintenis die tot aansprakelijkheid leidt is in basis de Onrechtmatige Daad (*Bijlage 1*), met daarnaast een eerder tot stand gekomen (verzekerings)overeenkomst of een stilzwijgende verblijfs-, vervoers- of gebruiksovereenkomst (*Bijlage 2*). Gedupeerde en pleger strafbaar feit kunnen met wederzijdse verplichtingen ook afspreken een einde te maken aan de aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad en om toekomstige strafbare feiten te voorkomen: een vaststellingsovereenkomst (*Bijlage 3*).

I.c. winkeliers (winkeldiefstal), verzekeraars (fraude), pomphouders (tanken zonder betalen), openbaar vervoer (agressie), opkopers (heling), horeca (agressie), cybercrime (internet-oplichting), havenbedrijven (uithalers verdovende middelen).

Bron: ServiceOrganisatie Directe Aansprakelijkstelling (SODA) aan daders.

Privaat-publieke samenwerking (PPS)

Tijdens het overleg van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC) op 30 mei 2023 heeft de directeur van de Stichting aandacht gevraagd voor de ervaren knelpunten in de publiek-private samenwerking bij het civiel verhalen van schade op plegers van criminaliteit. In opdracht van het NPC heeft een publiek-private werkgroep vervolgens 39 knelpunten geïnventariseerd en verbetervoorstellen geformuleerd. Beoogd was de voorstellen te bespreken in de NPC-vergadering van 10 november 2025, dit is echter doorgeschoven naar bespreking in 2026.

- Het zoeken naar oplossingen voor de knelpunten past ook in het coalitieakkoord van het Kabinet Jetten. Dit akkoord onderkent dat het voor slachtoffers vaak te complex is om in strafzaken schade te verhalen op daders en gaat dit voor slachtoffers makkelijker maken. Daarbij zal gekeken worden naar normering en standaardbedragen voor schadevergoeding, meer ruimte voor collectieve vorderingen en een aparte, laagdrempelige procedure naast het strafproces^[1];
- De Stichting en ook de uitvoeringsorganisaties hebben bijgedragen aan het in het verslagjaar verschenen WODC-rapport 'Met vereende krachten?'^[2] Het WODC heeft een onderzoek laten uitvoeren naar wat nodig is voor de doorontwikkeling van de publiek-private samenwerking (pps) tussen politie en private partijen. Het rapport, is op 5 juni jl. door de minister de Tweede Kamer aangeboden. Afwachten wat de volgende stappen zullen zijn. De 'Handreikingen ten behoeve van de Politietak' in het rapport:
 - o Ontwikkel een beleidsvisie met betrekking tot pps op specifieke politietaken en specificeer hierin de doelen die de politieorganisatie hiermee voor ogen heeft;
 - o Behoud laagdrempelige mogelijkheden om een pps te starten, maar vereis een expliciete strategie om deze bestendigen of op te schalen;
 - o Organiseer regulering en toezicht omtrent de verantwoordelijkheden van private en maatschappelijke partners in een PPS, zonder disproportioneel optreden te legitimeren;
 - o Verduidelijk het mandaat van private partners, met name bij civielrechtelijke afdoening;
 - o Zoek naar mogelijkheden voor gegevensdeling binnen PPS en overweeg hierbij (beperkte) verruiming van wet- en regelgeving.

Daarnaast is overigens ook dit verslagjaar weer veel energie gestoken in het actief zien bij te sturen van de procedureaanpassingen door de politie in de aanlevering van voor schadeverhaal noodzakelijke persoonsgegevens. Zo heeft de politie (landelijke eenheid) in zake Tanken zonder Betalen (TZB) laten weten in 2026 te stoppen met het verstrekken van de tenaamstelling kenteken na een aangifte en wellicht met het opnemen van aangiftes. Er volgt beleidsmatig geen opsporingsactie na de TZB-aangifte, waardoor het leveren van de tenaamstelling als 'bovenmatige actie' wordt beoordeeld.

^[1] Coalitieakkoord D66 VVD CDA 2026-2030 'Aan de Slag', Bouwen aan een beter Nederland, pag. 12

^[2] 'Met Vereende Krachten?' Lessen uit praktijkervaringen met pps in het kader van de politietak, Universiteit van Utrecht/Radboud Universiteit; in opdracht van het WODC.

Publiciteit



Begin 2025 is de directeur van de Stichting geïnterviewd voor het NRC Handelsblad, RTL en het NOS-Journaal, waarin het direct aansprakelijkstelling is geprofileerd en knelpunten in de privaat-publieke samenwerking naar voren gebracht zijn.

De uitvoeringsorganisatie SODA is geïnterviewd in *Nieuwsuur* en profileert het direct aansprakelijk stellen na een strafbaar feit verder met name online.

Voorzitter Raad van Toezicht DAAD mr. Ben Swagerman overhandigt minister JenV Floor van Oosten het Jaarverslag 2024 van de Stichting DAAD.

Ronde Tafel Winkeldiefstal

Op 31 maart 2025 en in aanwezigheid van NSC en VVD hebben VNO-NCW en MKB-Nederland in samenwerking met RND, INretail, CBL, Retail Veiligheidsoverleg, Nederlandse Veiligheidsbranche, stichting DAAD, stichting FAD, stichting GIO en de Nationale Politie een rondetafelgesprek gehouden over de aanpak van winkelcriminaliteit. Ook aanwezig waren vertegenwoordigers van het ministerie van J&V, Exodus, PVO-NL en SO-DA. De Ronde Tafel werd gemodereerd door Maurits Sanders verbonden aan Nyenrode.

Een waardevolle bijeenkomst, waarbij de noodzaak om gezamenlijk afspraken te maken over verbetering aanpak winkeldiefstal is benadrukt. De problemen in de huidige aanpak zijn nogmaals onderkend en niets doen aan kleine misdrijven zoals winkeldiefstallen gekwalificeerd als “houtrot in de samenleving”. Winkeldiefstal is niet normaal en over de moraal is een breder maatschappelijk gesprek te voeren. De partijen aan tafel concludeerden dat een nieuwe publiek-private aanpak van winkeldiefstal dringend nodig is. Een duidelijk gedragen Call to Action aan de politiek die door VNO-NCW en MKB-Nederland zal worden uitgedragen.

Lopende ontwikkelingen

Ontwikkeld is met instemming van de Stichting een DA in geval van kleine vernielingen en eenvoudige mishandeling onder de naam **“Samen Eens”**. Gewerkt wordt hier met een vaststellingsovereenkomst. Stapsgewijs worden de eerste ervaringen hiermee opgedaan (www.sameneens.nl;). Een pilot met DA draait bij strafbare feiten tijdens evenementen.

Diversen

Enkele jaren geleden is voorzichtig gestart met ervaring opdoen met het direct aansprakelijk stellen van agressoren in de horeca, van internet oplichters (in pps met de politie) en van ‘uithalers’ van verdovende middelen op haventerreinen (in pps op verzoek Zeehavenpolitie en Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam). Op het aansprakelijk stellen van internetoplichters na hebben deze categorieën zich in het verslagjaar niet veel verder kunnen ontwikkelen.



Associate partnership met het Verbond van Verzekeraars

De samenwerking met het Verbond levert een nog breder platform op, aldus Astrid en Pauline van de afdeling verzekeringszaken bij SODA. De verzekeringsmarkt en SODA leren elkaar zo beter kennen en door elkaars uitgebreide netwerk en kennis te gebruiken helpen zij elkaar verder in de bestrijding van verzekeringscriminaliteit. Het draagt bij aan maatschappelijke bekendheid van het direct aansprakelijk stellen en de preventieve werking van deze lik-op-stuk-aanpak.

3. Profiel van de Stichting

De Stichting Directe Aansprakelijkstelling aan Daders (DAAD) is opgericht op 8 november 2012, mede gestimuleerd door het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC). Opdracht was en is formuleren en actualiseren van kwaliteitseisen voor en toezicht houden op het sinds 2006 in opkomst zijnde direct buitengerechtelijke aansprakelijk stellen van daders van strafbare feiten.

Daarnaast kreeg de Stichting opdracht tot het ontwerpen van een klachtenregeling rond de uitvoering van dit direct aansprakelijk stellen. Hiertoe is een onafhankelijke Klachtencommissie ingesteld als beroepsinstantie.

Het statutaire doel van de Stichting Directe Aansprakelijkstelling aan Daders (de Stichting) is primair namens slachtoffers plegers van criminaliteit civiel buitengerechtelijk aansprakelijk te laten stellen voor de schade die zij veroorzaken. Daarnaast te bevorderen met kwaliteitseisen en -waarborgen en periodieke toetsing daarvan dat het civiel aansprakelijk stellen op zorgvuldige wijze wordt uitgevoerd. Alsook al hetgeen daarmee verband houdt of daarmee bevorderlijk kan zijn. Alles in de ruimste zin van het woord

Visie

De samenleving heeft behoefte aan preventie en voorkomen van (recidive van) criminaliteit en het zo snel en effectief mogelijk kunnen verhalen van (in)directe schade als gevolg van criminaliteit.

Missie

Plegers van criminaliteit (buitengerechtelijk) civiel aansprakelijk laten stellen door gespecialiseerde servicebureaus voor de (in)directe schade die zij veroorzaken en te zorgen dat dit aansprakelijk stellen op zorgvuldige wijze aan de benadeelden ten goede komt en afgerond wordt.

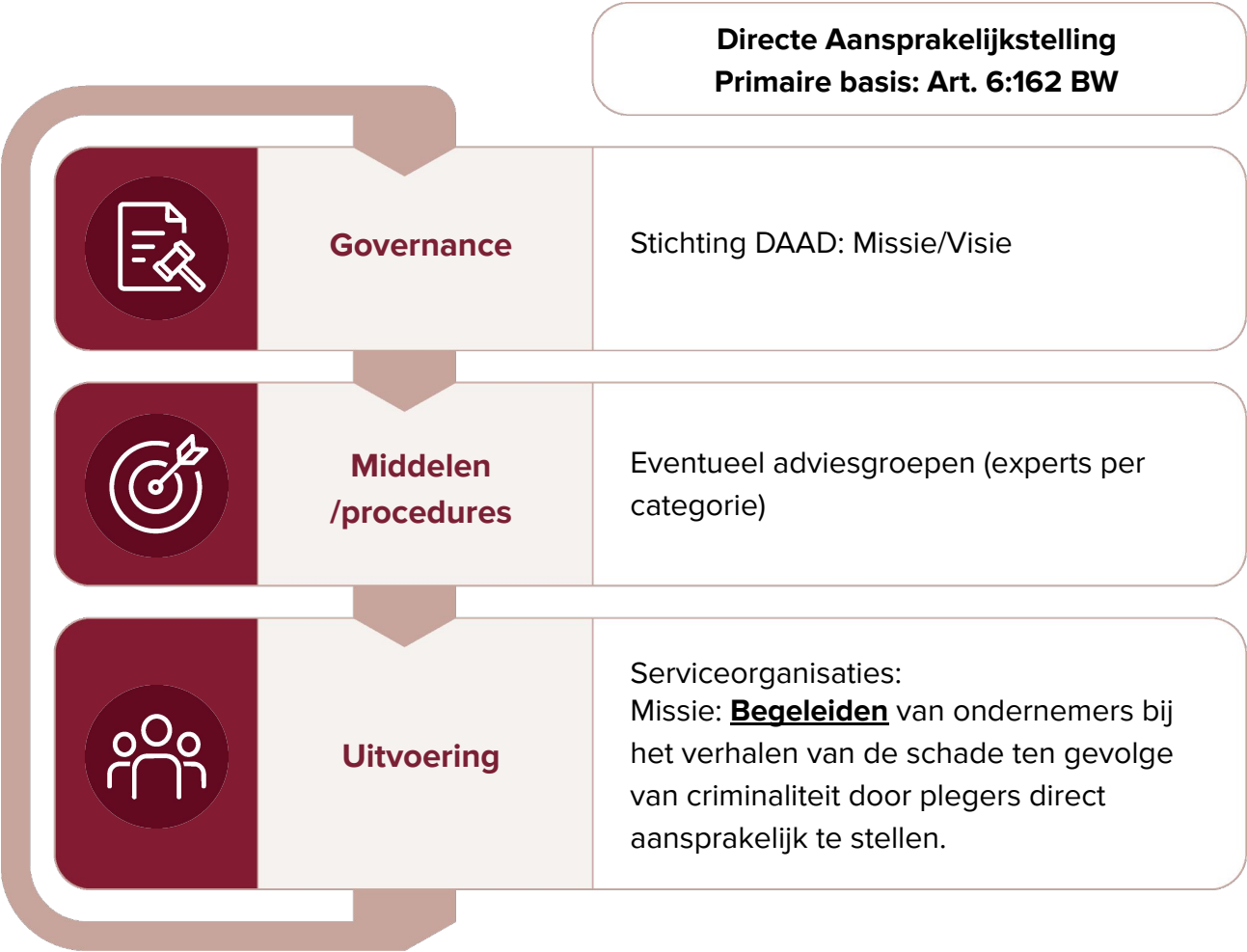
Strategische doelstellingen

- A. het aantal categorieën aansprakelijkstellingen van plegers van criminaliteit ex artikel 6:162 BW c.q. artikel 7:900 BW of anderszins de komende vijf jaar uitbreiden;
- B. het opstellen en verspreiden van informatie (communicatie) over de civiele aansprakelijkstelling aan daders en de organisatie daaromheen;
- C. per categorie aansprakelijkstellingen opstellen van een procedure voor een zorgvuldige civiel aansprakelijk stellen (de regelingen);
- D. het beheren, zo nodig vernieuwen en in de praktijk op naleving toetsen van kwaliteitscriteria voor de uitvoering van de regelingen door de serviceorganisaties;
- E. het laten vormgeven en laten bewaken van de juridische kaders waarbinnen de regelingen kunnen worden uitgevoerd;
- F. het bevorderen van deelname aan de Stichting van meerdere uitvoerende serviceorganisaties;
- G. in stand houden van een onafhankelijke klachtencommissie voor het behandelen van klachten over een mogelijk onzorgvuldige uitvoering van de regelingen;
- H. uitvoerende serviceorganisaties adviseren en begeleiden in het wegnemen van knelpunten.

Kernwaarden

De uitgangspunten van de Stichting bij haar activiteiten zijn *betrokkenheid, integriteit, stabiliteit, respect en deskundigheid.*

Aanpak



Governance

De Stichting geeft inhoud aan haar missie door plegers van criminaliteit namens benadeelden direct en buitengerechtelijk aansprakelijk te laten stellen - door gespecialiseerde serviceorganisaties - voor de veroorzaakte (in)directe schade.

Het civiele recht biedt diverse juridische opties om via een bestaande of daarna ontstane verbintenis tussen de pleger en de benadeelde van criminaliteit een einde te maken aan ontstane aansprakelijkheid (zie bijlage 2-4).

Als de politie de pleger heeft aangehouden en meegenomen en benadeelde heeft aangifte

gedaan, dan worden de personalia van de pleger bij de politie opgevraagd. Hiervoor bestaan zowel civielrechtelijk als strafrechtelijk geen juridische belemmeringen. Organisatorisch zijn in deze samenwerking verbeteringen mogelijk die ook aandacht hebben van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC).

Middelen/procedures

Per nieuwe categorie criminaliteit die voor directe aansprakelijkstelling in aanmerking komt, kunnen al dan niet permanente **Adviesgroepen** ingesteld worden, waarin de initiatiefnemer en de serviceorganisatie met inbreng van ervaring en deskundigheid van derden procedures en werkwijzen ontwikkelen. Zo staat ook implementatie daarvan en communicatie bij de introductie van de nieuwe civiele aansprakelijkstelling op de agenda. Kennisoverdracht en lobby zijn daarbij belangrijk.

Uitvoering

Indien erkend (gecertificeerd) door de Stichting kunnen serviceorganisaties als uitvoerende instantie deelnemer in de Stichting zijn. Zij kennen een bestuur en een Raad van Toezicht en hanteren de diverse regelingen voor het direct aansprakelijk stellen. Eén van de vier in Nederland op dit terrein actieve serviceorganisatie is op dit moment erkend, de ServiceOrganisatie Directe Aansprakelijkstelling aan Daders (SODA).

SODA is een op innovatie gerichte organisatie en grondlegger (in 2006) van de directe aansprakelijkstelling aan daders.

Missie van serviceorganisaties is het *begeleiden* van ondernemers/slachtoffers bij het verhalen van de schade als gevolg van criminaliteit.



4. Organisatie Stichting

Bestuur

Het bestuur van de Stichting bestaat uit een door de Raad van Toezicht benoemde bestuurder met als titel directeur, mr. A.H. Westerman.

Ook in 2025 zijn de activiteiten van de Stichting gefinancierd uit afdrachten van erkende en onder toezicht staande uitvoeringsorganisatie(s).

Raad van Toezicht

De Stichting heeft een Raad van Toezicht. Deze heeft tot taak toezicht te houden op het beleid en functie vervulling van de directeur en op de algemene gang van zaken binnen de Stichting. Hij staat de directeur met raad terzijde. De voorzitter kan alleen benoemd worden na consultatie en zonder bezwaar van de minister van Justitie en Veiligheid. Per 31 december 2025 bestond de Raad van Toezicht (in alfabetische volgorde) uit:

Drs. J.F. van der Kolk	(VNO-NCW en MKB-Nederland)
Drs. E.H.A.J. Peters	(Raad Nederlandse Detailhandel, RND)
Drs. A. Sonnenschein	(Verbond van Verzekeraars)
Mr. B.J. Swagerman	Voorzitter (voormalig lid Eerste Kamer, legal consultant)



Vanuit het ministerie van JenV verleent mw. drs. I.L. van Erpecum ambtelijke ondersteuning.

In het verslagjaar is onder dankzegging en waardering na 4 ½ jaar afscheid genomen van mw. mr. K.M. van Doorne (VNO-NCW en MKB-Nederland). Mw. Van Doorne heeft zich maximaal ingezet de samenwerking met publieke diensten te verbeteren en de Raad van Toezicht heeft als haar vervanger drs. J.F. van der Kolk benoemd.

De Raad is in het verslagjaar drie keer bijeengewees, op 19 maart bij het Verbond van Verzekeraars, op 17 juni digitaal en op 15 oktober bij het ministerie van Justitie en Veiligheid. Gesproken is o.a. over toezicht op dienstverlening bij direct aansprakelijk stellen (DA), selectiviteit in aanpak criminaliteit bij het OM, implementeren Wet Kwaliteit Incassodienstverlening (WKI), gegevenslevering door de politie, het genereren van media-aandacht, de mate en kwaliteit van privaat-publieke samenwerking en over het functioneren van de eigen organisatie.

Klachtencommissie

Voor klachten rondom ‘direct aansprakelijk stellen van daders’ heeft de Stichting een klachtenregeling ontworpen. Klachtafhandeling verloopt primair bij de betrokken serviceorganisatie zelf, indien klager ontevreden is over de afhandeling, is hoger beroep mogelijk bij onafhankelijke Klachtencommissie van de Stichting. In het verslagjaar zijn afgezet tegen meer dan 60.000 aansprakelijkstellingen bij de serviceorganisatie 150 klachten/bezwaren (0,3%) ingediend. In vrijwel alle gevallen is door een mailwisseling en/of telefonisch contact een oplossing bereikt. Bij uitzondering is de vordering op basis van informatie in overleg met de opdrachtgever ingetrokken. Er is in het verslagjaar géén beroep gedaan op de Klachtencommissie.

De Klachtencommissie bestaat uit:

Mr. J.H. ten Velde	(privacy jurist)
Mr. O.F.A.W. van Haperen	(partner Eversheds Sutherland Advocaten)
Drs. A.B. Volkers, voorzitter	(voorheen VNO-NCW)

Integriteit

Integriteit is een van de belangrijkste eigenschappen bij het direct aansprakelijk stellen. Het maken van de juiste keuzes vraagt om een open dialoog en een sfeer waarin mensen elkaar kunnen en durven aanspreken op onwenselijk gedrag.

De Stichting fungeert als vraagbaak en klankbord in integriteitszaken voor de uitvoerende Serviceorganisaties en hun medewerkers. In het verslagjaar is ter zake geen beroep gedaan op de Stichting.

Standaard vergoeding indirecte schade per categorie strafbaar feit?

Uitgangspunt in het civiele recht is de vergoeding van de daadwerkelijk geleden schade^[1]. Dit wordt de **concrete** schadeberekening genoemd (art.6.162 BW Onrechtmatige Daad).

Hier is een uitzondering op: de **abstracte** (of objectieve) schadeberekening. Wanneer de daadwerkelijke kosten (schade) niet of niet eenvoudig zijn vast te stellen, kunnen deze door de rechter worden begroot/geschat (art.6.97 BW). Hij houdt niet zozeer rekening met de bijzonderheden van het desbetreffende geval en met de subjectieve omstandigheden waarin de benadeelde zich bevindt, maar gaat hij na hoe groot in het algemeen de schade is van een schuldeiser die in een gelijksoortige positie verkeert als eiser in het geding.

De bij toepassing van het direct aansprakelijk stellen gehanteerde standaard vergoedingen voor indirecte schade wordt per categorie strafbare feiten geanticipeerd op – in voorkomend geval - mogelijke schatting door de rechter.

Dubbele

redelijkheidstoets

Het vaststellen van standaard indirecte schadebedragen ten behoeve van het direct aansprakelijk stellen van daders van criminaliteit betreft een schatting met als criterium de zogenaamde “dubbele redelijkheidstoets” (artikel 6:96 BW): deze toets is een vereiste én toegepaste basis bij het vaststellen en gebruik van de standaard indirecte schadebedragen:

1. Zijn in de gegeven omstandigheden de kosten redelijk en
2. Zijn de verrichte werkzaamheden redelijkerwijs noodzakelijk om schadevergoeding te verkrijgen^[2]

De redelijkheid van de kosten (criterium 1)

Anders dan in strafrechtelijk verband, waar de rechter in de strafmaat allerlei omgevingsfactoren, waaronder de persoonlijke omstandigheden van de dader kan meewegen, is hier aan de orde de omvang van de door de benadeelde geleden indirecte schade: schade in zijn vermogen.

De grondslag voor verhaal van schade is de Onrechtmatige Daad, artikel 6:162 BW:

“1. Hij die jegens een ander een onrechtmatige daad pleegt, welke hem kan worden toegerekend, is verplicht de schade die de ander dientengevolge lijdt, te vergoeden”.

Hieronder valt ook vermogensschade in de vorm van indirecte schade, artikel 6:96:

“de redelijke kosten ter vaststelling van schade en aansprakelijkheid” (lid 2 sub b) en

“redelijke kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte” (lid 2 sub c). De “sub b”-schade is de schade door de tijd die benadeelden kwijt zijn aan het aanhouden en het vasthouden van de verdachte.

Beide schadecomponenten kunnen worden gekwalificeerd als indirecte schade.

De Stichting laat plegers van criminaliteit die op heterdaad zijn betrapt civiel aansprakelijk stellen door middel van collectieve actie voor aangesloten ondernemers. Vanuit dit gegeven is het standaardbedrag vastgesteld. Hier is gekozen voor de abstracte schadeberekening, immers de schade van de individuele benadeelde wordt algemeen gemaakt, zoveel als mogelijk geobjectiveerd. Het wordt begroot op een schadebedrag dat in het algemeen de schade is van een benadeelde die in een gelijksoortige positie verkeert.

De proportionaliteit van het standaardbedrag in relatie tot het gepleegde feit (criterium 2)

Niet wordt bedoeld de verhouding ten opzichte van andere (strafbare) feiten, maar wat de verhouding is van het geldbedrag ten opzichte van het individuele feit, bijvoorbeeld winkeldiefstal.

Hier komt in beeld de proportionaliteit van (de omvang van) de schade (als standaardbedrag), zijn de werkzaamheden redelijkerwijs noodzakelijk om het gewenste resultaat te bereiken?



OVEREENKOMST VOORAF

Boete wanprestatie ex artikel 6:217 BW

De onrechtmatige daad kan (achteraf) als grondslag voor het geschil gelden (bijlage 1 en 2). Maar ook wanprestatie bij een verblijfs-, gebruiks- of vervoersovereenkomst vooraf die bij het betreden van een winkel, horecazaak dan wel het openbaar vervoer stilzwijgend wordt geaccepteerd. Bij wanprestatie is in de overeenkomst een boete voor de overtreder opgenomen.

Een overeenkomst komt tot stand door middel van ‘aanbod’ en ‘aanvaarding’ (artikel 6:213 BW). De ondernemer biedt zijn dienst of product aan onder ‘voorwaarden’ (zichtbaar) en de consument accepteert deze bij binnenkomst. Er zijn voor de totstandkoming van de overeenkomst geen verdere vormvereisten (artikel 3:37 BW).

OVEREENKOMST ACHTERAF Schadevergoeding ex artikel 7.900 BW

Indien bij een strafbaar feit de pleger schade veroorzaakt is hij verplicht deze te vergoeden op basis van zijn aansprakelijkheid uit Onrechtmatige Daad (BW art. 6:162). Hierna kan een Vaststellingsovereenkomst (VSO) in beeld komen. Dit is een bijzondere overeenkomst (art.7.900 BW) en speelt na het bij heterdaad aanspreken pleger door gedupeerde. Gedupeerde en pleger van het strafbaar feit maken een afspraak met wederzijdse verplichtingen om een einde te maken aan de aansprakelijkheid uit de onrechtmatige daad en om toekomstige strafbare feiten te voorkomen. De pleger erkent zich schuldig gemaakt te hebben aan het strafbare feit en zal een forfaitair bedrag betalen als schadevergoeding. Hier tegenover staat dat de gedupeerde ex art.161 Sv (nieuw Sv art.2.2.1 eerste lid) afziet van het doen van aangifte bij de politie. Aangifte doen is niet verplicht.

Het forfaitair bedrag is géén ‘boetebeding’, maar element van de overeenkomst zelf, in beginsel bedoeld als schadevergoeding. Als de (in)directe schade voor de gedupeerde onder omstandigheden lager zou liggen dan het forfaitaire bedrag dat is afgesproken, dan is niet meer uitsluitend sprake van schadevergoeding, maar dan komt ook de aansporende functie van het boetebeding ex artikel 6:91 BW in beeld.^[1] Hoewel art. 6:97 BW in principe uitgaat van vergoeding van de échte schade, wordt hier weer gebruik gemaakt van de ruimte die art 7.902 BW biedt om bij een VSO af te kunnen wijken van ‘dwingend recht’ (tenzij in strijd met de goede zeden of de openbare orde).

Een pleger van een strafbaar feit moet willen meewerken aan zijn identiteitsvaststelling, zo niet dan ontstaat er een conflict en wordt de politie gebeld voor aanhouding c.q. bemiddeling. Komt de politie niet, dan zal de pleger zijns weegs kunnen gaan of dan zal daar bijvoorbeeld een horeca- of een winkelverbod een oplossing voor moeten gaan worden.

T.a.v. mogelijke vernietiging van een VSO op grond van dwaling (art. 6:228 BW) heeft de Hoge Raad in een oud arrest bepaald dat hierbij terughoudendheid toegepast moet worden door de rechter: in beginsel kunnen partijen geen beroep op dwaling doen ter zake van hetgeen de aanleiding was voor het sluiten van de vaststellingsovereenkomst^[2].

^[1] Asser/Van Schaick 7-VIII* 2012/133. Zie ook MvT Gewijzigd ontwerp, art. 7:15.2, p. 37.

^[2] HR 15 november 1985, NJ 1986, 228, *Ebele Dillema II*.

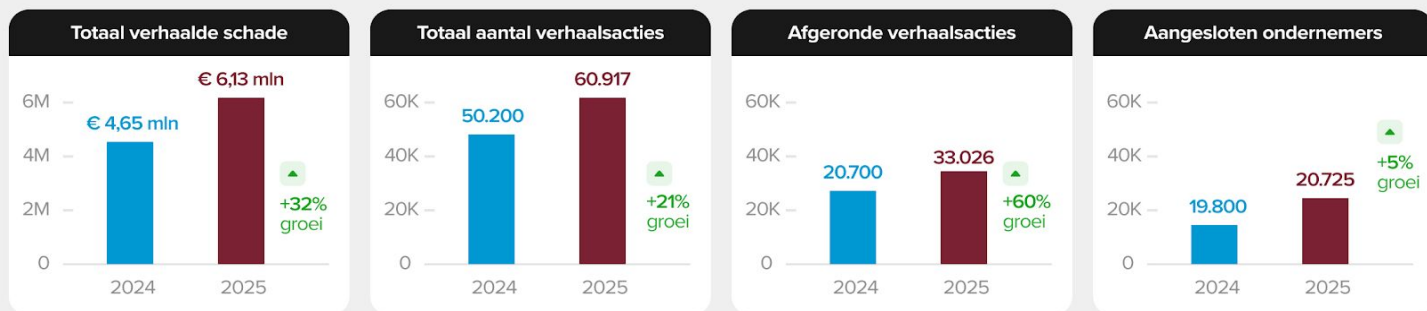
Met recht impact.

Stichting DAAD stimuleert de toepassing en bewaakt de kwaliteit van het systeem van directe aansprakelijkstelling bij eenvoudige strafbare feiten. Dit is de civielrechtelijke aanpak waarbij daders direct buitengerechtelijk worden aangesproken voor de (in)directe schade die zij veroorzaken. De uitvoering is in handen van SODA, die namens ondernemers, verzekeraars en OV-bedrijven verhaalsacties start. In 2025 werd via dit systeem meer dan €6 miljoen aan (in)directe schade verhaald op daders van criminaliteit. [Lees hier het volledige jaarverslag](#)

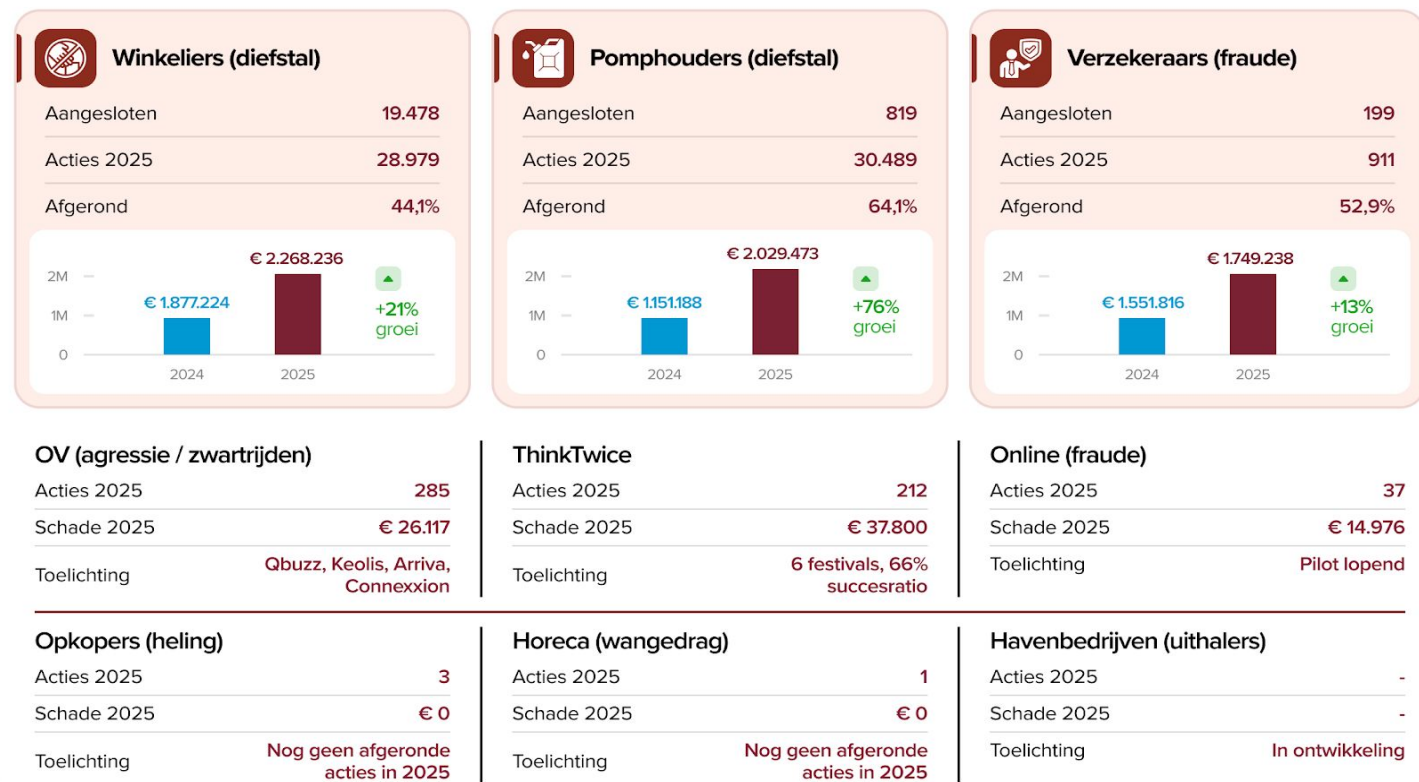
Meer dan €6,1 miljoen schade verhaald in 2025, een stijging van 32% ten opzichte van 2024.



Kerncijfers 2025



Sectoren in beeld



Verdeling verhaalde schade



Nieuwe initiatieven



ThinkTwice

Aanpak bij strafbare feiten rond evenementen



Online fraude

Internetoplichting civielrechtelijk aangepakt



Havenbedrijven

Aanpak uithalers verdovende middelen